

BELEIDS- EN COLLECTIEPLAN
2016/2017

NEDERLANDS GOLFMUSEUM

BELEIDS- EN COLLECTIEPLAN NEDERLANDS GOLFMUSEUM

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Algemeen.....	5
1.1 Missie en doelstelling	5
1.2 Positionering	5
1.3 Verzamelgebied	5
2 Collectiebeschrijving	7
2.1 Collectiehistorie.....	7
2.2 Indeling deelcollecties	8
2.3 Herkomst.....	8
2.4 Cultuurhistorische waardevolle objecten	9
2.4.1 Stokken, tassen, ballen en sloffen	9
2.4.2 Kleding, schoenen en handschoenen.....	10
2.4.3 Boeken en bladen.....	10
2.4.4 Schilderijen, prenten en tegels	10
2.4.5 Bekers, glazen, medaillons etc.	10
2.5 Kerncollectie.....	11
3 Collectieregistratie	12
3.1 Omvang, registratie en documentatie	12
4 Behoud en beheer	13
4.1 Passieve en actieve conservering	13
Toestand per materiaal of deelcollectie	13
4.2 Gebruik van de collectie	13
5 Collectievorming	14
5.1 Verzamelen	14
5.2 Selecteren en afstoten	14
6 Opening in 2016, visie en nieuwbouw vóór 2020.....	15
6.1 Opening	15
6.2 Visie	15
6.3 Nieuwbouw	16

INLEIDING

Op 22 april 2016 is het Nederlands Golfmuseum op grootse wijze geopend. Het is het eerste en ook enige golfmuseum in Nederland en voorlopig gevestigd in het paviljoen Bleijenbeek op het landgoed Bleijenbeek te Afferden, waar ook een golfbaan en een kasteelruïne is gelegen. Het Nederlands Golfmuseum is onderdeel van het nationaal park De Maasduinen.

Het golfspel zoals dat heden ten dage wordt gespeeld, vindt zijn oorsprong in een ver verleden. Echte voorlopers van dit spel vinden we mogelijk al in de 13^e eeuw en eveneens mogelijk ligt de werkelijke oorsprong van golf bij ons in de Lage Landen, misschien zelfs in Afferden.

Het lezenswaardig boekje *Colf Kolf Golf*, een uitgave van de commissie Erfgoed NGF van de Stichting NGA, *Early Golf*, 2016, schrijft het volgende: "In 1261 publiceerde Jacob van Maerlant zijn boek *Merlijn* en in de marge van het verhaal zijn een colfstok met een bal ingevoegd: 'Ende slagen daer enen bal' en iets verder: 'Met ener kolven...' (= colf, slagstok). ... Gedurende de hele 20ste eeuw is aangenomen dat de oudste colfpartij gespeeld is op 26 december 1297 te Loenen aan de Vecht, maar het ontbreken van passend bronmateriaal en enkele 'onmogelijkheden' in het verhaal heeft de golfhistoricus Ayolt Brongers er in 2002 toe gebracht dit mythisch verhaal af te zweren." Einde citaat.

Omstreeks 1500 werd in Afferden Petrus Apherdianus (Pieter van Afferden) geboren. Hij was humanist en geleerde en doceerde Latijn en Grieks aan de Latijnse Scholen van Amsterdam en Haarlem. In 1545 voltooide hij het leerboekje *Tyrocinium linguae Latinae*, hetgeen betekent Latijn voor Nieuwlingen.

In dit boekje is een hoofdstuk gewijd aan balspelen en daarin is een beschrijving van het golfspel (colfspel) opgenomen, die uniek mag worden genoemd.

Literatuuronderzoek naar het ontstaan van sporten door de Duitse taalonderzoeker en sporthistoricus Prof. Dr. Heiner Gillmeister, verbonden aan de Universiteit van Bonn, bracht dit boekje onder zijn aandacht. Het vormt volgens Gillmeister de eerste bron waar sprake is van het golfspel zoals we dat op de dag van vandaag kennen en spelen.

Treffend is bijvoorbeeld de zin '*Non multum a scrobe absum*', '*Ick en ben niet verre vanden cuyl*' (Hoofdstuk 24: *Caput vigesimu quartu, de Clauis plumbatis*, uitgave 1556). Het woord 'cuyl' is in de herdruk van 1604 vervangen door 'put', waar het putten vandaan komt. (bron: *Colf Kolf Golf*, NGA *Early Golf* 2016)

Het is voor het eerst in de geschiedenis dat wordt gesproken van een balspel waar de bal naar een put of hol moet worden geslagen, waarbij de speler met de minste slagen het spel wint.

Voor Gillmeister is dit boekje het belangrijkste bewijs dat golf in de Lage Landen is ontstaan. Gilmeisters opvatting is in 2002 overgenomen door de *Encyclopaedia Britannica*: '*The origins of the (golf) game are difficult to ascertain, although evidence now suggests that early forms of golf were played in the Netherlands first and then in Scotland*'. "De Schotten strijken steeds met de eer, maar de oorsprong ligt in de Lage Landen.", aldus Gillmeister.

De onderzoeksresultaten van Gillmeister vormen nog geen afdoende wetenschappelijk bewijs voor diens stelling dat Afferden de bakermat van golf is, maar men kan het ook niet afdoen als borrelpraat.

Het idee voor het golfmuseum kwam van John Ott, een vriend van Gerrit-Jan Vink en diens zoon Dirk-Jan, de eigenaars van Golfbaan Landgoed Bleijenbeek en Golfbaan Landgoed Welderen. De 71-jarige Ott haakte in op een link tussen de golfsport en Afferden. "Bij de opening van de baan in 2004 had architect Gerard Jol over Pieter van Afferden gesproken", vertelt hij. Ott zocht Gilmeister op in Bonn en van het een kwam het ander. In 2014 organiseerde Golfbaan Bleijenbeek in het paviljoen Bleijenbeek een symposium over

Afferden als “de bakermat van de golfsport”, nu huisvest het paviljoen het Nederlands Golfmuseum.

De voorzitter van de museumstichting beet zich vast in zijn project, hij reisde stad en land af – inclusief Schotland – om organisaties en mensen te overtuigen dat het museum een belangrijke stap is om meer inzicht te krijgen in het ontstaan en de ontwikkeling van golf en om de mogelijk belangrijker positie van Nederland in het mondiale golf de plaats te geven die het toekomt. Daarbij kwam dat Nederland in het geheel nog geen golfmuseum rijk was.

Alle aanleiding dus tot actie en samen met Otts mede bestuurslid Ferd Vrijmoed en een kleine, maar zeer enthousiaste museumgroep werd de realisatie structureel en fanatiek aangepakt.

Het resultaat is een fraaie collectie en steun van de Koninklijke Nederlandse Golf Federatie. Dirk-Jan Vink, de eigenaar van de baan, is trots: “Het Nederlands Golfmuseum past in onze filosofie van een open golfbaan. Er wordt hier gewandeld en gefietst, je kunt met een camper verblijven bij Paviljoen Bleijenbeek, er is een kasteelruïne en het paviljoen met restaurant is voor iedereen toegankelijk.”

Het Nederlands Golfmuseum beoogt met haar collectie de geschiedenis van het golf en de ontwikkeling vanaf het ontstaan tot en met het heden en met een blik op de toekomst voor een breed publiek toegankelijk en inzichtelijk te maken. Aan de hand van oude boeken, schilderijen en tegels en een collectie door de eeuwen heen nemen we u mee in de tijd. Minder oude bronnen, zoals het gastcollege van A. Bloemendaal aan de Fontys Sporthogeschool in 2004 in het kader van de opleiding tot golfprofessional en diens latere dissertatie uit 2014, de onderzoeksresultaten van H. Gillmeister en vele publicaties van o.a. de Stichting NGA Early Golf bepalen mede de beeldvorming over hoe het daadwerkelijk gegaan zou kunnen zijn.

Dit collectieplan geeft zicht op de cultuurhistorische waarde van de collectie, het verzamelbeleid, het beleid m.b.t. het behoud en beheer van de collectie en de educatieve en sportieve plannen van het museum.

1 ALGEMEEN

1.1 Missie en Doelstelling van het Nederlands Golfmuseum

De missie van het Nederlands Golfmuseum is een nationaal museum te zijn waar men enthousiast wordt voor de geschiedenis en het erfgoed van de golfsport.

Het museum geeft met haar collectie en haar programma een representatief beeld van het ontstaan van de golfsport, de ontwikkeling van stokken, ballen en kleding en van de veranderingen in de beoefening van de sport, de benadering van leermethodes en de maatschappelijke plaats die golf door de eeuwen heen heeft ingenomen.

De missie van de stichting is nader uitgewerkt in de in "Plan Bleijenbeek" weergegeven toekomstvisie, laatstelijk bijgewerkt op 22 januari 2017.

Het museum houdt zich bezig met het uitbreiden, behouden en beheren van haar collectie. Het verzamelt stokken, tassen, ballen, sloffen, kleding en andere voorwerpen die gebruikt werden bij de beoefening van golf.

Schilderijen, prenten, tegels en geschriften verduidelijken de geschiedenis en laten zien wat er in vroeger jaren heeft gespeeld.

Het museum doet onderzoek naar de geschiedenis van golf en wil dit op verantwoorde en aansprekende wijze aan een zo breed mogelijk publiek presenteren.

Zo levert het museum een belangrijke bijdrage aan de kennis van de golfgeschiedenis van Nederland. Daarbij beoogt het museum een beeld te geven van de maatschappelijke context waarin golf een rol speelde om zo inzicht te geven in de samenleving van toen.

Het museum verzorgt daarvoor rondleidingen, plant seminars en schrijft artikelen, waaronder een wekelijkse column in het blad golf.nl. In het museum zullen diverse films kunnen worden bekeken, die al dan niet in een doorlopende filmvoorstelling worden gepresenteerd.

1.2 Positionering

Sinds de opening van het Nederlands Golfmuseum in april 2016 is duidelijk geworden dat de huidige vestigingsplaats beperkingen heeft.

De mooie, maar kleine ruimte doet zich bij een groeiende collectie voelen. In oktober 2016 is er een grotere ruimte bijgekomen. Nu zijn we blij en enthousiast en vooral ook dankbaar met deze uitbreiding, maar met een blik op de toekomst zal ook deze ruimte niet kunnen brengen waar we als nationaal museum naar toe willen. Daarbij komt dat de collectie een bepaalde klimatologische omgeving vereist, een aangepast lichtplan en een gedegen beveiliging. Het laatste lijkt voldoende geborgd, maar de eerste twee elementen zijn voor verbetering vatbaar.

Moeten we op termijn verhuizen dan willen we erg graag zo dicht mogelijk bij het paviljoen Bleijenbeek blijven om samen met de golfbaan, het restaurant en de kasteelruïne een trekpleister van formaat in het nationaal park De Maasduinen te zijn.

En als dit voer geeft aan de discussie over de bakermat van het golf, dan vinden wij dat ook niet erg.

1.3 Verzamelgebied

Als museum dat zich geheel richt op het ontstaan en de ontwikkeling van golf in de Lage Landen neemt het Nederlands Golfmuseum een bijzondere positie in: Het is in Nederland het enige museum dat zich volledig op dit cultuurhistorisch onderwerp richt en als beleid heeft de geschiedenis van golf zo uitgebreid als mogelijk is te tonen.

Het verzamelgebied zal zich voornamelijk concentreren op de Lage Landen

Het museum is zoals hierboven reeds aangegeven gelegen in Afferden, in het nationaal park De Maasduinen. Dat dit een historische locatie is geeft de nabijgelegen kasteelruïne aan. De ruïne ontstond in WO 2 door friendly fire om daarin gehuisveste Duitsers te verjagen. In de Middeleeuwen woonde daar de familie Schenk van Nydeggen.

Het museum is goed bereikbaar, rolstoeltoegankelijk en rondleidingen, al dan niet in combinatie met een rondleiding in de ruïne staan op aanvraag open voor groepen van 8 tot 15 personen.

Het Nederlands Golfmuseum is jong en moet haar plaats tussen de bezienswaardigheden nog grotendeels verwerven, al is er al ruime belangstelling uit binnen- en buitenland. Een museumkaart geeft gratis toegang.

2 COLLECTIEBESCHRIJVING

2.1 Collectiehistorie

De eerste kamer

Het idee voor het Nederlands Golfmuseum is ontstaan naar aanleiding van een seminar van Prof. Dr Heiner Gillmeister over Afferden als bakermat van het golf. Dit naar aanleiding van diens bevindingen bij het taalonderzoek in onder andere het Latijnse leerboekje van Pieter van Afferden, *Tyrocinium linguae Latinae* (zie inleiding).

Het besluit om een stichting op te richten om het golfmuseum te realiseren is in december 2015 geëffectueerd. John Ott werd voorzitter/conservator en begin 2016 kwam Ferd Vrijmoed het bestuur versterken als penningmeester/archivaris.

Het duo 'Ferd en John' vormde een museumgroep ter verwezenlijking van het museum en op 22 april 2016 werd het museum op grootse wijze geopend. De opkomst was overweldigend en vele golficonen, beroemdheden en bestuurders hebben gehoor gegeven aan de uitnodiging. Zij waren onder de indruk van de op dat moment al gepresenteerde collectie.

Met Dirk Jan Vink als grote sponsor kon gebouwd worden en aanschaffingen worden gedaan.

Daarnaast bleken vele golf grootheden bereid een deel van hun privé verzameling aan het museum in bruikleen te geven. Ook de NGF en NGA Early Golf, het Tegelmuseum en andere musea bleken gul in hun bijdragen aan het museum en aan het vergroten van haar bekendheid.

De opening werd verricht door Robbie van Erven Dorens en Jan Dorrestein, waarna een herboren Professor Pieter van Afferden de deuren van het museum opende en de heren binnenliet.

Master of Ceremony, Auke Hempenius, kondigde vervolgens een demonstratie Hickory golf aan van Jan Dorrestein, Iain Forrester, Brian Gee en Perry Somers.

Na de lunch werd een Hickory toernooi gespeeld in gepaste golfkleding. Deelnemers werden naar de baan gebracht in klassieke rijtuigen getrokken door paarden of per klassieke Rolls Royce. Het blijkt nu het begin te zijn van een nieuw evenement: Het 'Hickory golf seizoen begint vanaf 2017 (22 april) op de champions court van de golfbaan te Bleijenbeek met *'The Dutch Golf Museum Open Hickory Tournament'*.

De genodigden die niet meededen aan het Hickory toernooi konden een rondrit maken in een oldtimer, een rondleiding krijgen met de gidsen van Kasteelruïne Bleijenbeek, een demonstratie volgen van de jachthonden van de Meute Midland Hunt of een tour maken door Afferden in de klassieke door paarden getrokken rijtuigen.

Van de openingsdag is een dvd gemaakt.

De tweede kamer

In oktober 2016 kreeg het museum haar tweede ruimte in gebruik, groter dan de eerste. De collectie is door tussentijdse aankopen en verkrijgingen aanmerkelijk gegroeid en ook de ideeën zijn geenszins opgedroogd. Op de eerste verjaardag van het museum moet deze ruimte klaar zijn voor publiek.

In het jaarverslag over 2017 zal nader op de invulling van de nieuwe ruimte worden ingegaan, thans zijn wij aan het ontwerpen en inrichten.

2.2 Indeling deelcollecties

Van de periode tot pakweg de helft van de 19^e eeuw zijn vrijwel geen originele stokken, ballen, tassen en kleding meer bewaard gebleven. Wel nog zijn bij opgravingen oude, tot zeer oude loden sloffen gevonden, waarvan het museum er enkele uit de 17^e eeuw in haar collectie heeft. Voor wat betreft schilderijen, boeken en prenten uit die periode moeten we het vooralsnog vooral doen met replica's. Originele werken zijn thans budgettair gewoon nog niet haalbaar.

De huidige collectie van het Nederlands Golfmuseum kan in vijf groepen worden onderverdeeld:

1. Stokken, tassen, ballen en sloffen
2. Kleding, schoenen, handschoenen en petten
3. Boeken en bladen
4. Schilderijen, prenten en tegels
5. Bekers, glazen, medaillons etc.

De collectie stokken, tassen, ballen en sloffen is verreweg het grootst, maar alle deelcollecties bevatten ingrediënten die de identiteit van de totale collectie bepalen. In de collectie bekers, glazen, medaillons etc. is de KLM Open wisselbeker gezichtsbepalend. In alle deelcollecties zitten zowel objecten van cultuurhistorische waarde als voorwerpen van weinig tot geen museale waarde.

2.3 Herkomst

Direct na oprichting van de stichting is John Ott begonnen met verzamelen, deels door bezoeken aan particulieren met privé collecties, deels door andere musea aan te schrijven en te bezoeken, deels door op rommel- en antiekmarkten zijn ogen goed de kost te geven en deels door contacten bij of via NGF en Early Golf en golfbesturen in met name Nederland en Schotland. Zo is het leeuwendeel van de huidige collectie verzameld.

De replica van het boekje van Pieter van Afferden, *Tyrocinium linguae Latinae* is in opdracht van het museum vervaardigd.

Door de beperkingen die een aanloopfase met zich brengen worden in eigendom thans slechts mondjesmaat aanwinsten met grote waarde verworven.

De aanwinsten en bruiklenen die onder het beheer van anderen zijn verworven, sluiten aan op het verzamelbeleid dat door 'Ferd en John' is ingezet. Een aantal minder belangrijke stokken worden als decoratie gebruikt. De bibliotheek bevat zowel beschermde museale, boeken en geschriften, als niet museale, voor bezoekers toegankelijke boeken.

Het verzamelbeleid richt zich met name op originele objecten met een 'verhaal'.

Gezichtspunten over de waarheidsgetrouwheid worden waar mogelijk getoetst aan de hand van wetenschappelijk onderzoek en/of betrouwbare bronnen. Indien interessant genoeg zullen enkele daarvan door middel van symposia, artikelen en exposities worden ontsloten.

Bij twijfel over afkomst of anciënniteit kan het museum een beroep doen op externe deskundigen als Iain Forrester en dhr Janmaat.

Bruikleenovereenkomsten zijn of worden bij voorkeur voor langere tijd gesloten.

In 2016 zijn enkele belangrijke verworvenheden en pronkstukken in het museum: de replica van het boek *Tyrocinium linguae Latinae*, een replica van het schilderij met de familie Tulp uit de collectie Six, de KLM Open wisselbeker in bruikleen van de NGF, een zegel, polostokken en golfstokken met Haagse vermelding in tas met initialen SBWvLS van Mr. Sjuick B.W. graaf van Limburg Stirum (ca 1900), een medaille van de Société de Golf de Paris t,g,v, de interland Frankrijk-Nederland (1925), een verzameling loden sloffen uit de 17e eeuw in bruikleen van Mw Diana Mertens, een verzameling authentieke stokken van rond 1900 in bruikleen van Iain Forrester, 14 originele wandtegels en twee tegelvelden in bruikleen van het Nederlands Tegelmuseum, de kampioenstas met stokken van Barones E.A.A. (Lilly) van Pallandt-del Court van Krimpen (1887-1980) en de kampioensstok met zilveren band dd 17 juni 1899 van haar broer Gerry in bruikleen ontvangen van de kleinzoon van Lilly, Baron Willem van Lynden, drie oude bogeypaaltjes van GC Driene, een loden slof

met afgebroken stok uit de 16^e eeuw, opgegraven door amateur archeologe Machteld gravin van Limburg Stirum, een rijk versierde colfslof met zilverglans (patina) uit de 17e eeuw, gevonden bij een opgraving bij fort Noordam en een deelverzameling van wijlen Herman Oosterbeek, waaronder een medaillon uit 1812 met het motto: "Zo wordt de bal na mijn behagen van hier na 't oogmerk toegeslagen' in bruikleen uit het privé museum van Mw Dr. Romana Oosterbeek Airoldi, wiens man Herman zelf een golfmuseum wilde starten, maar vroegtijdig overleed.

2.4 Cultuurhistorisch waardevolle objecten

De huidige collectie en met name de replica's van schilderijen en prenten (Friese School, Hendrick Avercamp, Paul Moreelse, Bartholomeus van der Helst, Wybrand de Geest, Jan Antonisz. van Ravensteyn, Pieter de Hooch, H. Golt, Jan Steen) geven inzicht in het leven in vroeger tijden. De authentieke stokken geven inzicht in de sport cultuur aan het eind van de negentiende eeuw en de destijds benodigde functionaliteit van het materiaal. Zo was de rut niblick een stok waarmee een bal uit een karrespoor kon worden geslagen. De fairway van nu kan terecht aanspraak maken op zijn naam, maar vroeger was daarvan geen sprake, getuige ook de vele afbeeldingen uit die tijd. De bogey paaltjes zijn van latere datum, maar in het museum is te zien dat het in werkelijkheid grote stenen waren, die de par van de hole aangaven. Zo klinkt een bogey meteen al weer minder erg. De veranderingen in de kleding, die in alle aspecten in de samenleving gigantisch is geweest en nog steeds is, is ook in golf in ruime mate terug te vinden, waarbij in golf duidelijk stijl en elegantie belangrijke aspecten zijn gebleven. De ballen en de stokken geven tevens de ontwikkeling van de techniek weer. Ballen waren eerst van gedraaid hout, daarna van glad leer om geperst dierenhaar of geperste gekookte ganzenveren genaaid (de gehele inhoud van een hoge hoed ging in zo'n klein balletje), vervolgens van rubber en nu van kunststof met verschillende kernen en voorzien van kuiltjes voor een stabielere vlucht.

2.4.1 Stokken, tassen, ballen en sloffen

Stokken

In de collectie zijn vele niblicks, mahies en cleeks opgenomen. Zij dateren van rond 1900 of vlak daarna. Ook heeft het museum een bijzondere jeu de crosse stok geschonken gekregen van Geert en Sara Nijs.

Deze oude stokken en de verhalen die er bij horen spreken zeer tot de verbeelding en het is van groot belang om enkele exemplaren permanent aan de bezoekers te kunnen tonen en zo de voortgaande ontwikkeling te laten zien. Voor zover het om de eigen collectie gaat is dat gelukkig ook mogelijk.

De aantrekkingskracht van het verleden is groot en de nostalgische hang naar vroegere tijden, waar vele mensen meer stijl en minder ingewikkeldheid in zien, heeft geleid tot een Hickory circuit waar men in de kleding van toen en met de stokken en ballen van toen, we spreken van de jaren rond 1920 - 1930, over de hele wereld toernooien en wedstrijden speelt. Hickoryhout is een houtsoort dat zich naast Espenhout uitstekend leende om er golfstokken van te maken. Vanaf 2017 zal het Hickory seizoen voortaan op Golfbaan Bleijenbeek beginnen met The Dutch Golf Museum Open Hickory Tournament (zie 2.1). Een jaarlijks toernooi, dat door het golfmuseum wordt georganiseerd.

Tassen

In de collectie bevindt zich een drietal beroemde tassen, waarvan één de tand des tijds ternauwernood heeft kunnen doorstaan. Die laatste is de tas van Sjuck van Limburg Stirum, de andere zijn de kampioenstas van Lilly van Pallandt-del Court van Krimpen en de tas met inhoud van Mw. Dr. Romana Oosterbeek Airoldi. Daarnaast zijn er nog tassen, soms met inhoud, van latere datum, die ook weer de ontwikkeling in de tijd laten zien.

Ballen

Het museum heeft diverse ballen, die de ontwikkeling van de vroege golfbal (hout) naar de moderne golfbal laten zien, van glad naar gebutst. Een oude ballenpers completeert het geheel. Het was een heel werk om een golfbal te maken en ze waren dan ook duurder dan de stokken. Het museum streeft ernaar om in de toekomst de thans vergeten wijze van ballen maken, zoals de ballenfrutters uit Goirle (14^e – 16^e eeuw) dat deden, weer aanschouwelijk te maken. Naast de ronde c/k/golfballen beschikt het museum over een vijftal bijzondere chouettes, ovale ballen die bij het jeu de crosse werden gebruikt.

Sloffes

Aan de sloffen (slof of colf), die het museum in bruikleen heeft kun je zien of het was om ver te slaan, of dat het kindersloffes zijn of damessloffes. De toenmalig loden sloffen zullen in de 17^e eeuw ongetwijfeld blutsjes in de gladde leren ballen hebben veroorzaakt, maar of dat tot het inzicht heeft geleid dat gebutste ballen een gelijkmatiger en verdere vlucht hebben dan de gladde bal is in de literatuur niet teruggevonden. Toch zijn dit soort verhalen niet helemaal ongefundeerd of slechts leuk voor de 19^e hole.

2.4.2 Kleding, schoenen en handschoenen

Kleding

In het museum zijn een damespop en een herenpop aangekleed op traditionele wijze. Het museum hoopt in de toekomst meer en authentieker kleding te verwerven.

Schoenen

Authentieke schoenen staan op het verlanglijstje van het museum.

Handschoenen

In de collectie bevinden zich twee originele handschoenen uit het begin van de 20^e eeuw,

2.4.3 Boeken en bladen

Boeken

Het museum beschikt over een uitgebreide bibliotheek, waarvan de meeste boeken door het publiek kunnen worden ingezien en gelezen.

De in bruikleen gekregen boeken maken geen deel uit van de toegankelijke bibliotheek, maar zijn onderdeel van de museale collectie, evenals enige waardevolle boeken in eigendom van het museum.

Topstuk in de collectie van het museum is de replica van het Latijnse leerboekje van Pieter van Afferden uit 1545, Tyrocinium linguae Latinae, druk 1552..

Bladen

Oude en eigentijdse bladen worden geregeld aangevuld en gecompleteerd..

2.4.4 Schilderijen, prenten en tegels

Schilderijen

Blikvanger is een prachtig ingelijste replica van het schilderij van de familie Tulp uit de collectie Six. Vele afbeeldingen tonen kinderen in jurken. Dit zijn allemaal jongens uit welgestelde families. Daarnaast tonen veel afbeeldingen colfers op ijs. Het museum streeft naar aanschaf van originele producties voor haar schilderijen galerij.

Prenten

De collectie bestaat uit een aantal originele prenten, tekeningen en manuscripten, alsmede geschiedkundige platen en verhalen, die zijn ingelijst of waar platen van zijn gemaakt.

Tegels

Van het tegelmuseum zijn 14 museale wandtegels uit diverse periodes in bruikleen verkregen, alsmede twee tegeltableaus bevattende vier tegels elk. In de eigen collectie bevindt zich inmiddels ook een groeiend aantal museale wandtegels.

2.4.5 Bekers, glazen, medaillons etc.

Bekers

Een pronkstuk van het museum is de KLM Open wisseltrofee van de NGF. Joost Luyten heeft deze imposante beker nu tweemaal gewonnen (2013 en 2016) en zijn naam staat nu ook tweemaal in de beker gegraveerd.

Maar in het museum zijn meer bekers te bewonderen, bijvoorbeeld de beker van de Nationaal Open uit 1969, de laatst overgebleven beker van de inmiddels eenentachtigjarige Bertus van Mook, alle andere bekers –hij werd maar liefst acht maal Nederlands kampioen– heeft hij allemaal weggegeven, de meeste aan buurkinderen, zodat die daarmee in de zandbak konden spelen.

Glazen

Noemenswaard is een mooi gegraveerd glas van Gerard de Wit uit 1965.

Medaillons

In het museum kunt u o.a. de medaille van de Société de Golf de Paris zien, die is gemaakt ter gelegenheid van de interland Frankrijk-Nederland in 1925. De medaille was van Dolf Enthoven, lid van het Nederlands team in de jaren 20.

Dolf was lid en secretaris van de Hilversumsche.

2.5 Kerncollectie

Door de jeugdige leeftijd van het museum is het nog niet nodig geweest om objecten in depot te doen. De vaste collectie van het Nederlands Golfmuseum zal voornamelijk de periode tot ca 1930 betreffen. Hiervoor wordt een uitbreidingsplan opgesteld. Een aantal in bruikleen ontvangen stokken komen in aanmerking om in eigendom te worden overgenomen.

3 COLLECTIEREGISTRATIE

3.1 Omvang, registratie en documentatie

De totstandkoming en omvang van de collectie van het Nederlands Golfmuseum is beschreven in paragraaf 2.2. Alle voorwerpen worden bij verwerving geregistreerd. De huidige objecten zijn dus in 2016 geregistreerd en worden indien mogelijk ook al gedocumenteerd in de gecomputeriseerde database Adlib Museum. Van de collectieonderdelen zijn digitale opnames gemaakt die ook in Adlib zullen worden opgenomen.

Minder belangrijke velden in het registratiesysteem moeten nog worden ingevuld. De basisregistratie is op orde.

De digitale registratie is alleen toegankelijk voor de museummedewerkers. Het ligt in de bedoeling de complete collectie ook digitaal aan te bieden via de op dit moment in aanbouw zijnde website van het museum.

Alle daarvoor in aanmerking komende objecten zullen waar mogelijk worden genummerd of voorzien van aan het object bevestigde labels.

Doorlopend wordt onderzoek gedaan naar de collectie. De bestaande beschrijvingen worden geregeld beoordeeld en verbeterd en dateringen aangescherpt. Samen met deskundigen wordt onderzoek gedaan naar de herkomst van de objecten.

Naar objecten uit de collectie waar dit interessant is zal ook wetenschappelijk onderzoek worden verricht. De conservator en de archivaris kunnen gezamenlijk hiertoe besluiten.

De Bakermat van het golf

De oorsprong van het hedendaagse golf moet worden gezocht in Schotland. Of toch niet en ligt de oorsprong van golf in de Lage Landen?

Is Afferden mogelijk de bakermat van golf?

Of is Loenen a/d Vegt toch eerder? Of stamt de oorsprong wellicht zelfs uit de tijd van de Egyptenaren, Perzen, Grieken en Romeinen?

Interessante vragen, die mogelijk altijd onbeantwoord zullen blijven.

Maar ook interessant genoeg om wetenschappelijk te onderzoeken, misschien zelfs om op te promoveren. Een belangrijk onderzoek is gedaan door Heiner Gillmeister, maar dat is nog niet voldoende. Deskundigen zoals Robin Bargmann en belangstellenden worden uitgenodigd en aangemoedigd de handschoen op te nemen.

Onderzoek naar de collectie

Omdat de collectie nog in een beginstadium verkeert zijn alle objecten aan een basaal onderzoek onderworpen en is het mogelijk deze objecten ook aan nader onderzoek te onderwerpen. Ook elk nieuw object zal dit lot ondergaan, zodat de museale relevantie zo min mogelijk aan twijfel onderhevig is.

4 BEHOUD EN BEHEER

4.1 Passieve en actieve conservering

De bewaaromstandigheden van de collectie in het museum zijn op dit moment voldoende, maar niet optimaal, daar de ruimte die het museum in gebruik heeft niet is ingericht op vocht- en warmtegevoelige museale objecten en ook de verlichting niet op deze objecten is afgestemd.

Waar maatregelen mogelijk zijn, worden die genomen.

De vitrines geven voorlopig een adequate bescherming.

Vrijwel al het materiaal van oude objecten is geprepareerd voor conservatie.

Toestand per materiaal of deelcollectie

- Hout De houten stokken zijn goed onderhouden en hebben weinig of niets te lijden van de omgevingsinvloeden.
- Metaal De ijzeren clubhoofden zijn ontroest en behandeld. De loden sloffen zijn afgeschermd door een vitrine.
- Stof Stoffen tassen vertonen veel slijtage, Wat er van over is wordt geconserveerd.
- Leer De leren tassen moeten regelmatig gecontroleerd en gereinigd worden.
- Schilderijen De replica's vergen weinig of geen onderhoud, originele schilderijen zullen op afdoende wijze worden beschermd..
- Boeken Deze worden in de bibliotheek bewaard en bevinden zich in goede conditie. Het boekje Tyrocinium is tentoongesteld in een vitrine en zal regelmatig op andere pagina's worden opengeslagen.

4.2 Gebruik van de collectie

Voorwerpen uit de collectie stokken, tassen, ballen en sloffen zijn uitstekend geschikt voor het geven van educatieve rondleidingen en als studiecollectie. Aan het maken van een catalogisch overzicht voor het publiek wordt gedacht. Dit is noodzakelijk om de collectie voor studie doeleinden te gaan gebruiken.

De collectie leent zich goed voor educatief en informatief gebruik in opleidingen.

Alleen de medewerkers van het museum zijn bevoegd handelingen (verplaatsen of schoonmaken) aan museale voorwerpen te (laten) verrichten.

Het Nederlands Golfmuseum heeft nog geen objecten in depot. Haar policy is om in de toekomst alleen uit depot objecten in bruikleen te geven.

Wel kunnen objecten uit het museum tijdelijk voor een specifieke tentoonstelling aan derden ter beschikking worden gesteld.

Een aanvraag moet schriftelijk worden ingediend bij het bestuur. In een standaard bruikleencontract zijn de eisen rond verzekering, beveiliging, belichting en klimatologische omstandigheden uiteengezet. Het museum beschikt over een register van in- en uitgaande stukken, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kortlopende en langlopende bruiklenen.

5 COLLECTIEVORMING

5.1 Verzamelen

Zoals beschreven in het tweede hoofdstuk is de thans aanwezige collectie grotendeels verzameld in 2016, het jaar dat het museum is geopend. Door het actieve verzamelbeleid van John Ott komen er geregeld nieuwe objecten binnen.

De voorwerpen die binnen komen worden ondergebracht in de deelcollectie waartoe zij behoren.

In de collecties bevinden zich logischerwijze nog veel lacunes die wellicht door bruikleen of aankoop verworven kunnen worden:

Het vervaardigen van aanvullende replica's blijft passen in het museumbeleid. Zeker zolang de ruimten nog geen ideale klimatologische omstandigheden voor originele oude doeken kennen. Tevens blijkt dat mensen, vooral jongeren, de behoefte hebben om voorwerpen aan te raken: door het gebruik van replica's wordt daaraan tegemoet gekomen.

5.2 Selecteren en afstoten

Het afstoten van collectieonderdelen is nog niet aan de orde geweest. De beperkte omvang van de collectie en de historische betekenis ervan zijn hiervoor bepalend geweest.

In de collectie zijn verschillende stukken opgenomen waarvan het gebruik en de herkomst onbekend of twijfelachtig is. Nader onderzoek zou kunnen uitwijzen of deze objecten in de collectie thuishoren of moeten worden afgestoten.

Met name worden veel stokken aangeboden, die wel oud zijn, maar daarmee nog geen historische waarde hebben. Daarvan moet worden afgevraagd of ze als collectieonderdeel bewaard moeten blijven, of kunnen dienen als museumaankleding, of moeten worden afgestoten.

Bij afstoten zal de LAMO worden toegepast.

Nadrukkelijk moet worden opgemerkt dat niet van alle objecten even duidelijk is wat de functie of de oorsprong ervan was en of het hier om oorspronkelijke objecten gaat. Ook kunnen er omtrent enkele collectiestukken diverse vormen van mythevorming zijn opgetreden. Verhalen hebben de neiging in de loop der tijd overdreven te worden, sommige blijken geheel verzonnen en de objecten die het betreft zijn daardoor soms een eigen leven gaan leiden. De vraag is dan of het ze hierdoor diskwalificeert als legitiem collectieobject, of dat zij hierdoor zijn verworden tot een nieuw soort museumobject. In het laatste geval is het juist aan te bevelen deze objecten niet te verwijderen uit de collectie, maar om ze, zoals Museum De Gevangenpoort noemt als de 'steen van de eeuwige drup', als object en voorbeeld van mythevorming tentoon te stellen.

Waar voor de indeling, rubricering en registratie nodig zullen externe deskundigen worden ingeschakeld.

6 OPENING IN 2016, VISIE EN NIEUWBOUW VÓÓR 2020

6.1 Opening

Op 22 april 2016 is het museum geopend. Het had toen de beschikking over één grote vierkante ruimte, die kan worden afgesloten en die beveiligd is met een alarm. In oktober 2016 is er een rechthoekige ruimte bij gekomen die thans wordt ingedeeld. Deze ruimte kan ook worden afgesloten en wordt ook voorzien van alarm. In de tussentijd heeft het museum toestemming gekregen de aankomsthal van het paviljoen en de twee gangen van het paviljoen eveneens te gebruiken. Het zal duidelijk zijn dat hier geen museale stukken kunnen worden geplaatst, maar wel informatieve en decoratieve items.

6.2 Visie

Het Nederlands Golfmuseum groeit hard, veel harder dan verwacht. Niet in de laatste plaats vanwege het enthousiasme en de medewerking van andere musea en particulieren met verrassende objecten in hun privé verzameling. Het is, terwijl er nog geen vol jaar is verstreken, nu al te zien, dat het museum snel uit haar jasje groeit.

Zonder de huidige huisvesting tekort te willen doen, de bereidwillige beschikbaarstelling door Dirk Jan Vink van het paviljoen heeft immers de start van het museum mogelijk gemaakt, is het duidelijk dat de geschiedenis van deze stokoude cultuur meer en overzichtelijker ruimte nodig heeft en dat grote, waardevolle stukken als originele schilderijen, boeken en bijzondere objecten een op maat gesneden geheel eigen plaats vereisen.

Ook het deelgenoot maken van het publiek van verder onderzoek naar het ontstaan en de ontwikkeling van de golfsport in de Lage Landen verdient een eigentijdse aanpak met interactieve beelden en korte voorlichtende films.

Het museum heeft ruimtes nodig die passen in de tijd die worden vertegenwoordigd en tegelijkertijd beantwoorden aan de eisen die nu aan een museum worden gesteld

Het museum moet voldoende mogelijkheden bieden om een volwaardige collectie te tonen, educatieve activiteiten te ontplooiën en haar bezoekers op behoorlijke wijze te ontvangen, rond te leiden en voor te lichten.

Het museum heeft de ambitie om een museum van nationaal belang te worden met internationale allure en een grote trekpleister te zijn voor golf liefhebbers, geschiedenisfans en toeristen.

Het museum heeft ook de ambitie om innovatief en interactief te zijn en een museum 'van de toekomst' te worden.

Samen met de historische kasteelruïne, het prachtige, ruime paviljoen met een uitstekend restaurant en de topgolfbaan met een uitdagende 18 holes Champions Court, een vlotte 9 holes par 3 / 4 baan, een erg goede 9 holes pitch en put baan en zeer uitgebreide oefenfaciliteiten in een ongeëvenaard natuurgebied met vele fiets- en wandelpaden en volop rijgelegenheid voor ruiters en menbers kan het ook dit deel van het Nationaal Park De Maasduinen tot een bijzondere bezienswaardigheid maken, waar men zonder moeite een dag kan doorbrengen en die velen met veel plezier nog vaker zullen willen bezoeken.

Zo'n ruimte kan niet binnen het paviljoen worden verkregen. En naar de stellige overtuiging van het bestuur ook niet in een bestaand gebouw op het landgoed.

Ideeën en plannen voor nieuwe huisvesting werden serieus bekeken en de mogelijkheid om de bestaande en niet bewoonde boerderij op het landgoed te verbouwen tot museum werden gezet tegenover mogelijke nieuwbouw dicht bij het paviljoen.

De conclusie kan geen andere zijn dan: Laten we de handen ineen slaan en samen met de provincie, de gemeente, de ASR en de Golfbaan als voornaamste partijen -en eerlijk gezegd zijn genoemde partijen absoluut onmisbaar- de ontwikkeling starten van een volledig in het culturele en natuurlijke landschap passende huisvesting voor het Nederlands Golfmuseum!

6.3 Nieuwbouw

Vooropgesteld wordt dat alle belanghebbende partijen, ASR als eigenaar/beheerder van het Landgoed Bleijenbeek, Gemeente Bergen, Provincie Limburg en Golfbaan Bleijenbeek minstens zo enthousiast zijn als het museum. Tot nog toe heeft het museum uitsluitend positieve reacties gekregen, die het Bestuur hoopvol stemmen.

Het is wel duidelijk dat verbouwing en aanpassing van de bestaande boerderij minder mogelijkheden biedt en minder synergie voordelen kent dan nieuwbouw bij het paviljoen. Tevens zal bij verbouwing niet aan alle wensen van het museum kunnen worden voldaan en de dan verkregen huisvesting is zeker niet tijdbestendig. Uiteindelijk zal verbouwing dan duurder blijken te zijn dan nieuwbouw.

Met de technische mogelijkheden, die vandaag de dag tot onze beschikking staan zijn bij nieuwbouw de mogelijkheden om het museum te doen opgaan in het landschap en tot grote trekpleister te maken in de regio slechts afhankelijk van de ter beschikking komende middelen. Het is op dit moment nog te vroeg om aan dit nieuwbouw project al een prijskaartje te hangen.

De ruimte om dicht bij het paviljoen met gebruikmaking van de horecafaciliteiten van het paviljoen en passend in het golflandschap en in het landschap van het Nationaal Park De Maasduinen deze nieuwbouw te realiseren is ruimschoots aanwezig.

Zonder het geheim van de smid te willen prijsgeven gaan onze gedachten uit naar een binnen- en buitenmuseum, ingericht als 18 holesbaan, waarbij elke hole een bepaalde tijd exposeert, opgaand in een museumpark en deel uitmakend van een groter 'Plan Bleijenbeek' met diverse activiteiten. Gestreefd wordt naar uitwerking in 2017 en 2018 en volledige realisatie vóór 2020. Binnenkort meer daarover.

Het Bestuur

John Ott, voorzitter
Ferd Vrijmoed, penningmeester